

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР
«ІНСТИТУТ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ»
ПП «ФАБ – КОНСАЛТИНГ»

Матеріали IV науково-практичної конференції
(у заочній формі)

**«ПРОБЛЕМИ МАЛОГО
ТА СЕРЕДНЬОГО
АГРОБІЗНЕСУ В УКРАЇНІ»**

Київ – 2012

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР
«ІНСТИТУТ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ»

ІП «ФАБ – КОНСАЛТИНГ»

Матеріали IV науково-практичної конференції
(у заочній формі)

**«ПРОБЛЕМИ МАЛОГО
ТА СЕРЕДНЬОГО
АГРОБІЗНЕСУ В УКРАЇНІ»**

Київ – 2012

Редакційна колегія: Р.П. Саблук (голова), Ю.О. Лупенко,
П.Т. Саблук, М.Я. Дем'яненко,
О.О. Непочатенко, Ю.О. Нестерчук,
Б.С. Гузар, В.В. Сидоренко.

Рецензенти: П.А. Стецюк, доктор економічних наук, професор;
М.Ю. Коденська, доктор економічних наук, професор.

У матеріалах конференції зроблений науковий аналіз та надані практичні рекомендації щодо проблем малого та середнього бізнесу в аграрному секторі економіки.

Розраховано на фахівців державних, наукових, освітніх, підприємницьких організацій та на широке коло зацікавлених читачів.

Відповідальність за науковий рівень, достовірність результатів, статистичних даних та обґрунтованість висновків несуть автори опублікованих матеріалів.

ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ СКОТАРСТВА В МАЛОМУ АГРОБІЗНЕСІ

А.С. Галстян, магістр

*Південного філіалу Національного університету
біоресурсів і природокористування України
«Кримський агротехнологічний університет»*

Однією з основних галузей агробізнесу є і залишається тваринництво, при цьому провідна роль належить скотарству. Протягом останніх років воно було збитковим, існуючі ціни на його продукцію не покривали витрат виробництва, що призвело до скорочення обсягів виробництва та споживання молока і м'яса великої рогатої худоби. Виробництво конкурентноспроможної продукції та забезпечення стійкого становища на ринку потребує докорінної зміни методів управління виробництвом шляхом створення у вітчизняних підприємств малого агробізнесу системи управлінського обліку, що дозволяє забезпечити внутрішніх користувачів інформацією для ефективного управління тваринництвом.

При цьому виникла проблема узгодження обліку поголів'я з обліком витрат і виходу продукції скотарства, створення системи бюджетування витрат та здійснення подальшого контролю за ефективним використанням матеріальних, трудових і фінансових ресурсів з врахуванням особливостей функціонування галузі.

З огляду на це постає питання можливості досягнення інтеграції бюджетування, обліку і контролю завдяки системі управлінського обліку. Мова йде про створення системи обліково-аналітичного забезпечення керівництва підприємства про господарську діяльність суб'єкта господарювання, що дасть можливість посилити регулюючу функцію обліку, забезпечить необхідний зв'язок між виробничими, технічними та економічними службами підприємства.

З метою мотивування працівників до збільшення їх внеску в результати роботи підприємства малого агробізнесу необхідно за-

землевіддачі, капіталовіддачі, собівартості продукції та продуктивності праці у звітному періоді порівняно з базовим.

В оцінках факторів ефективності інвестицій слід ґрунтовно аналізувати зміни зовнішніх та внутрішніх умов, за яких здійснюється вкладення капіталу чинників, а також всі інші аспекти інвестування. Практика свідчить, що в сучасних умовах на ефективність інвестицій фермерських господарств найбільш суттєво впливають зміни в їх спеціалізації, цінній кон'юнктурі, розмірах господарства, рівнях інтенсифікації виробництва, конкуренції, міжгалузевих відносинах, кооперативних процесах, відсотках за кредити, умовах лізингу, державної підтримки фермерських проєктів, користування землею і водними ресурсами, а також вплив великих агроформувань і тіньової сфери та інші чинники.

Для кожного фермера важливо виявити та використати внутрішні резерви підвищення ефективності інвестицій шляхом вибору найбільш ефективних варіантів вкладення капіталу, оптимізації їх розмірів потужностей і концентрації інвестицій на найбільш важливих напрямках, покращення співвідношення між основним і оборотним капіталом, посилення інноваційної діяльності, оновлення матеріально-технічної бази, поглиблення спеціалізації виробництва, впровадження систем якості продукції, формування людського капіталу господарства тощо. Особливо важливими напрямками підвищення ефективності інвестицій фермерських господарств є створення кооперативних формувань, участі в спільних інтеграційних проєктах, об'єктах ринкової інфраструктури.

УДК 336:631.16(477.81)

ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ НА МЕЛІОРОВАНИХ ЗЕМЛЯХ

*А.О. Киязевич, к.е.н., доц. кафедри менеджменту,
Рівненський державний гуманітарний університет*

Отримання стабільних врожаїв сільськогосподарської продукції потребує проведення систематичної меліорації земель, яка

формує передумови сталого розвитку природокористування. Проведення меліоративних заходів вимагає наявності капіталовкладень, спеціальної техніки і технології, яку не завжди в змозі забезпечити сучасні власники сільськогосподарських підприємств. Нами було досліджено основні проблеми сільськогосподарських підприємств на шляху до формування ефективної моделі їх інноваційного розвитку:

I. Аналіз стану матеріально-технічної бази сільськогосподарських підприємств, які ведуть свою діяльність на меліорованих землях, показав, що вони потребують оновлення основних виробничих, а також меліоративних фондів. Для цього необхідним є залучення капіталу, підвищення інвестиційної привабливості сільськогосподарських підприємств на меліорованих землях, їх пільгового оподаткування та кредитування, страхування від ризиків і стимулювання розвитку інноваційної діяльності.

II. При проведенні меліорацій обов'язковим є науково обґрунтоване врахування їх впливу на навколишнє природне середовище, на збереження та підвищення родючості ґрунтів, можливість отримання екологічно чистої сільськогосподарської продукції, забезпечення продовольчої безпеки країни.

III. Меліорація в Україні має давню історію і потужний науково-технічний потенціал, який, на жаль, в останні роки поступово втрачається. Проблемами інноваційного розвитку підприємств, що ведуть господарську діяльність на меліорованих землях займається ряд спеціалізованих університетів, науково-дослідних і проєктних інститутів, які постійно працюють над вдосконаленням техніки, технології, методів проведення гідромеліоративних робіт, готують фахівців вищої кваліфікації.

IV. Інвестиційна привабливість сільськогосподарських підприємств на меліорованих землях визначається їх високими потенційними можливостями. Для інвестора основним стимулом бізнес-діяльності є отримання максимально можливого прибутку з мінімальним ступенем ризику. Науково обґрунтована меліоративна підтримка гарантує високу прибутковість і зменшення ризиків втрати врожайності внаслідок несприятливих природнокліматичних умов.

V. Сільськогосподарське виробництво часто відносять до

найбільш ризикованих видів діяльності. Його ризикованість визначається сезонністю, залежністю від змінних природно-кліматичних та погодних умов, тривалим періодом обороту капіталу, складністю зміни асортименту вирощуваної продукції, технології проведення меліоративних робіт і рядом інших причин.

VI. Після реформування аграрного сектора економіки України складний соціально-економічний стан, роздробленість великих агроформувань спричинили появу малих суб'єктів господарської діяльності на меліорованих землях, які представлені організаціями та об'єднаннями окремих виробників сільськогосподарської продукції. Виникла необхідність консультативної підтримки фермерів та інших сільгоспвиробників у вирішенні проблем забезпечення ефективного використання меліорованих земель, формування стратегій інноваційного розвитку, навчання сучасним технологіям аграрного виробництва та особливостям управління сільськогосподарськими підприємствами в умовах ринкової економіки. Для вирішення цих проблем новим господарям сільськогосподарських угідь, фермерам необхідна постійна кваліфікована допомога фахівців з питань селекції вирощуваних рослин, технічного оснащення сучасною меліоративною технікою, фінансування та управління.

УДК 338.65.012.45

ПРОБЛЕМИ ТА ПРОТИРІЧЧЯ МЕХАНІЗМІВ ЗАЛУЧЕННЯ І ГЕНЕРУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ В УПРАВЛІННІ БІЗНЕСОМ

О.В. Коваленко, к.е.н.,

Національний науковий центр "Інститут аграрної економіки"

У сучасному ринковому середовищі можливість користуватися інформаційними ресурсами є вирішальною для ефективного управління. За оцінками фахівців, в економіці розвинених країн інформаційна складова виробництва сягає 60–70% у загальній вартості створеної продукції. Тому ключовим завданням управління стає розробка ефективного механізму визначення потреби, одержання, постійного аналізу інформаційних ресурсів.

Дотепер триває дискусія дослідників стосовно тлумачення поняття "інформаційний ресурс". Ряд вчених вважає, що це суто кібернетичний термін. Інші доводять, що в загальному вигляді сформулювати таке визначення взагалі неможливо¹. Не зважаючи на протиріччя, інформація сама по собі стала стратегічним ресурсом, що формує інформаційне суспільство². Проникаючи у всі види діяльності, вона діє як засіб для створення інших ресурсів і зумовлює об'єктивну необхідність розроблення нових механізмів управління нею на підприємствах. Слід зазначити, що у правовому полі України законодавчо затверджене тлумачення поняття "інформаційні ресурси науково-технічної інформації", що не дає можливості вичерпного усвідомлення терміну "інформаційні ресурси". Згідно з російським законодавством "інформаційні ресурси" – це інформація, що зафіксована на матеріальному носіїві і зберігається в інформаційних системах: бібліотеках, архівах, фондах, інших інформаційних системах. Це твердження певною мірою задовольняє вимоги суб'єктів господарювання, тому що характеризує більшість джерел залучення інформації. Проте у ньому змішані воедино: й інформаційні ресурси комп'ютерів, й інформаційні ресурси підприємства, й системи зберігання інформації та ін. На практиці ефективного використання інформаційних ресурсів потребує обізнаності і вміння розрізняти джерела утворення, залучення (вхід в систему інформаційної сировини) та генерування

¹ Миняйло А.М., Каныгин Ю.М., Рузакова О.В. Экономика и организация информационных ресурсов. Екатеринбург. СИНХ. 1988. – С. 8–14; Громов Г.Р. Национальные информационные ресурсы: проблемы промышленной эксплуатации / Г.Р. Громов. – М.: Наука, 1984; Ващекин Н.П. Философские аспекты информатизации общества / Н.П. Ващекин // Философские науки. 1988. – №7. – с. 13–22; Веревченко А.П. Информационные ресурсы: определение и краткая характеристика. // Прикладная информатика/ Под ред. М.В. Савинкова. – 1991. – N 17. – с. 5–32; Otten K.W. Information Resources Management: management focus on the value of information and information work. // Journal of information and image management. – August, 1984. – p. 9.

² Бюллетень ЮНИСИСТ: информация, информатика, телематика // Организация Объединенных Наций по вопросам образования, науки и культуры. – 2003 г. – №2. – Том 31. – 29 с. – С. 17.

ЗМІСТ

Тема 1. Малий та середній агробізнес в сучасних умовах господарювання	3
А.С. Галстян ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ СКОТАРСТВА В МАЛОМУ АГРОБІЗНЕСІ	3
Ю.В. Гончаров СІЛЬСЬКИЙ ЗЕЛЕНИЙ ТУРИЗМ ЯК ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ	5
С.О. Гуткевич ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ	8
І.О. Гуша ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАЛОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ	10
Г.В. Дмитренко МАЛИЙ БІЗНЕС: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД	13
Н.П. Коваленко ЕФЕКТИВНІ СІВОЗМІНИ КОРОТКОЇ РОТАЦІЇ ДЛЯ МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ АГРОПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ	16
О.М. Липовський ІНВЕСТИЦІЇ ЯК ДЖЕРЕЛО ФІНАНСУВАННЯ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ	19
М.М. Моголова ФОНДОЗАБЕЗПЕЧЕНІСТЬ МАЛОГО АГРОБІЗНЕСУ В УКРАЇНІ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ	20
И.Г. Онищенко ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ РОЛЬ МАЛОГО И СРЕДНЕГО АГРАРНОГО БИЗНЕСА В УКРАИНЕ	22
Р.П. Саблук, О.В. Кравчук СТРАХУВАННЯ ФІНАНСОВИХ ТА ПІДПРИЄМНИЦЬКИХ РИЗИКІВ АГРОПІДПРИЄМСТВ	24

І.С. Чухно ЗВІТНІСТЬ ЯК СКЛАДОВА ЕКОНОМІЧНОГО СЕРЕДОВИЩА	27
Тема 2. Державна фінансова підтримка підприємств агробізнесу	32
М.Д. Гилка ТЕНДЕНЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ	32
Ю.С. Дронь ДЕРЖАВНА ПІДТРИМКА ВАПНУВАННЯ КИСЛИХ ҐРУНТІВ	37
В.В. Ільчук СТАН КАРТОПЛЕПРОДУКТОВОГО ПІДКОМПЛЕКСУ КАРПАТСЬКОГО РЕГІОНУ	39
М.М. Кропивко ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ГОСПОДАРСТВ НАСЕЛЕННЯ ТА ЇХ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ	41
Т. П. Панюк ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКУ ПРАЦІ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	44
О.О. Томілін ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЦУКРОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	46
Тема 3. Управління фінансами підприємств агробізнесу	50
Ю.В. Кернасюк ЕФЕКТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСАМИ АГРОБІЗНЕСУ НА ОСНОВІ АДАПТИВНО-ЕКСПЕРТНОГО МОДЕЛЮВАННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	50
М.І. Кісіль ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ОЦІНОК ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙ ФЕРМЕРСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА	52

А.О. Князевич ПРОБЛЕМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ НА МЕЛІОРОВАНИХ ЗЕМЛЯХ	54
О.В. Коваленко, ПРОБЛЕМИ ТА ПРОТИРІЧЧЯ МЕХАНІЗМІВ ЗАЛУЧЕННЯ І ГЕНЕРУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ В УПРАВЛІННІ БІЗНЕСОМ	56
К.В. Лозінська ЛІЗИНГ ЯК МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ ОНОВЛЕННЯ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОЇ БАЗИ ПІДПРИЄМСТВ АГРОБІЗНЕСУ	61
С.А. Навроцький МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ СТРАХУВАННЯ	65
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ УГІДЬ	65
І.В. Охріменко ВИЗНАЧЕННЯ ІНСТРУМЕНТІВ РЕАЛІЗАЦІЇ ЦІНОВОЇ СТРАТЕГІЇ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ	70
П.Л. Сук СПОСОБИ НАРАХУВАННЯ АМОРТИЗАЦІЇ	75
НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ	75
Н.Б. Царик УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	79

Наукове видання

Матеріали IV науково-практичної конференції
(у заочній формі)

«ПРОБЛЕМИ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО АГРОБІЗНЕСУ В УКРАЇНІ»

Редактор *О.В. Кравчук, І.С. Чухно*

Технічний редактор *А.М. Артеменко*

Комп'ютерна верстка *А.В. Ващенко*

Підп. до друку 05.12.2012. Формат 60x84^{1/16}. Папір офсетний.
Ум. друк. арк. 3,63. Обл.-вид. арк. 5,5. Тираж 50 пр. Зам. 179.

Видавця та друк – Національний науковий центр
“Інститут аграрної економіки”

03680, м. Київ, вул. Героїв оборони, 10
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №2065 від 18.01.2005 р.